

Handelshögskolan i Stockholm
Institutionen för Redovisning och Rättsvetenskap
Magisteruppsats inom 3100 Redovisning och Finansiell Styrning

DEN NYA REDOVISNINGEN AV IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Effekter av IFRS 3 på redovisningen av immateriella tillgångar i
förvärvsintensiva företag på Stockholmsbörsen

Jens Bjuhr Jonas Strimling

Handledare: Niclas Hellman
Opponent: Sofia Karlsson och Johanna Sköld
Framläggning: 15 december klockan 13:00 i sal Torsten

Abstract

Intangible assets are often a significant part of Swedish companies' assets. Most of these are accounted for as goodwill, arising from acquisitions. After EU:s decision to adopt IFRS as the new accounting standard, intangible assets will to a larger extent be recognized separated from goodwill. This thesis aims to quantify this change and to analyze what specific intangibles are affected most by the transition to IFRS. In order to quantify these effects, 30 of Sweden's largest, most acquisition-intense companies have been studied. The quantitative measurement has been based upon the portion of goodwill of intangible assets, and the growth of specific intangible assets, such as customer relations, brand names, IT, and capitalized research and development. A basic assumption has been that the net change in intangible assets during 2005, the first year with IFRS, is an approximation of how future intangible assets will be comprised. Results show that the goodwill portion of intangible assets will decrease from 84% to 75%. In addition, customer related intangibles have increased dramatically. In the 30 investigated companies, these assets have increased from 811 MSEK in 2004 to 7 bn SEK in 2005. The increase is largely due to identification of intangibles in acquisitions. In conclusion, the change to IFRS has reduced the goodwill portion, and in some cases given rise to significant changes in individual assets, mainly customer relations.

Innehållsförteckning

ABSTRACT	2
1. INLEDNING	5
1.1 BAKGRUND	6
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	6
1.3 HYPOTESER	7
1.4 METOD	7
1.5 AVGRÄNSNINGAR	7
2. TEORETISK REFERENSRAM	8
2.1 ORGANISATIONERNA FASB OCH IASB	8
2.1.1 <i>Financial Accounting Standards Board</i>	8
2.1.2 <i>International Accounting Standards Board</i>	8
2.2 HARMONISERING AV REDOVISNINGSTRADITIONER	9
2.3 IFRS 3	10
2.3.1 <i>Goodwill och IAS 36</i>	10
2.3.2 <i>Immateriella tillgångar och IAS 38</i>	11
3. METOD	13
3.1 EFFEKTER AV IFRS 3	13
3.1.1 <i>Ordinarie och justerade värden för 2004</i>	14
3.1.2 <i>Nettoförändringen 2005</i>	14
3.1.3 <i>Enskilda tillgångsslag inom immateriella tillgångar</i>	15
3.2 URVAL	15
3.3 DATAINSAMLING	17
3.4 VALIDITET OCH RELIABILITET	19
4. RESULTAT	20
4.1 FÖRDELNINGEN MELLAN GOODWILL OCH ÖVRIGA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR	20
4.2 SPECIFIKA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR	22
4.3 FÖRÄNDRINGAR I ENSKILDA TILLGÅNGSSLAG	25
4.4 EFFEKTER AV IFRS I ENSKILDA FÖRETAG	28
4.4.1 <i>Kundtillgångar innan införandet av IFRS</i>	28
4.4.2 <i>Identifiering av immateriella tillgångar vid förvärv</i>	29
5. ANALYS	30
5.1 FÖRDELNINGEN MELLAN GOODWILL OCH ÖVRIGA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR	30
5.2 NETTOFÖRÄNDRINGENS BETYDELSE	31
5.3 ENSKILDA IDENTIFIERADE IMMATERIELLA TILLGÅNGAR	32
5.3.1 <i>Kundrelaterade tillgångar</i>	32
5.3.2 <i>Patent och varumärken</i>	33
5.3.3 <i>IT och programvaror</i>	33
5.3.4 <i>Utveckling</i>	33
5.4 ÖVERGÅNGEN TILL IFRS 3 BESKRIVEN I TVÅ STEG	33
6. DISKUSSION	35
6.1 METOD	35
6.2 FÖRETAGENS VAL AV REDOVISNING AV ÖVERVÄRDEN	35
6.3 FÖRSLAG TILL FORTSATTA STUDIER	35
6.4 REDOVISNINGENS KVALITET	36
7. SLUTSATSER	38
8. REFERENSLISTA	39
8.1 LAGAR OCH FÖRORDNINGAR	39
8.2 ARTIKLAR	39
8.3 LITTERATUR	39

8.4 REGELVERK OCH STANDARDER	39
8.5 ELEKTRONISKA KÄLLOR.....	39
8.6 FINANSIELLA RAPPORTER.....	40
BILAGA 1.....	41

1. Inledning

Immateriella tillgångar kan ibland motsvara mer än 75% av tillgångarna för företag på Stockholmsbörsen, varav merparten vanligtvis redovisas som goodwill.¹ En ny redovisningsstandard har införts inom EU från 1 januari 2005 som ämnar öka kvaliteten på redovisningen, bland annat genom ökad identifiering av immateriella tillgångar vid förvärv i annat än goodwill.

Ericssons uppmärksammade förvärv av Marconi utgör ett intressant exempel på tillämpningen av de nya reglerna, se Tabell 1². Av en köpeskilling på 19,4 Mdr SEK består 15,2 Mdr SEK av immateriella tillgångar. Notera att hela denna post har allokerats mellan namngivna immateriella tillgångar, nämligen produkträttigheter, varumärken och kundrelationer. Inget av övervärdet har med andra ord lämnats i restposten goodwill. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att den största delen av denna summa innan 2005 enligt tidigare regler skulle ha redovisats som goodwill.

Allokering av köpeskilling 19,4 Mdr SEK:

Immateriella tillgångar

Produkträttigheter	11,6
Varumärken	2,9
Kundrelationer	0,7
Goodwill	0

Övriga tillgångar och skulder 4,2

Summa 19,4

Tabell 1 Utdrag ur Ericssons första kvartalsrapport 2006, alla siffror i Mdr SEK

Förändringen i redovisningsstandard är ett resultat av EU:s beslut att börsnoterade företag skall upprätta koncernredovisning enligt International Financial Reporting Standards (IFRS)³. Denna uppsats behandlar övergången till denna nya standard, när det gäller redovisning av

¹ Eniro 2005, Meda 2005

² Ericsson Q1 2006

³ EU-förordning 1606/2002

immateriella tillgångar. Frågan denna uppsats försöker besvara är om det, efter införandet, skapats mer av de identifierbara immateriella tillgångarna och om man därmed kan dra slutsatser angående det nya regelverkets inverkan på redovisningen.

1.1 Bakgrund

I och med de minskade avstånden och den ökande globaliseringen på det ekonomiska planet har International Accounting Standards Board (IASB), i syfte att få till stånd en harmonisering inom redovisningen, utarbetat ett nytt regelverk, International Financial Reporting Standards (IFRS). EU har bestämt att medlemsstaterna från och med 1 januari 2005 ska omfattas av det nya regelverket.⁴ Resultatet av de nya rekommendationerna är att IASB:s redovisningsstandard nu generellt överensstämmer med motsvarande standard i USA.⁵ I Sverige innebär detta att noterade bolag ska tillämpa de nya reglerna från samma datum.

IASB publicerade i mars 2004 IFRS 3 *Business Combinations* samt nya versioner av standarderna IAS 36 och IAS 38, vilket innebär att immateriella tillgångar ska identifieras och särredovisas från goodwill i större utsträckning än vad som tidigare varit fallet och goodwill ska inte längre skrivas av utan istället ska årliga nedskrivningstest användas⁶. IASB har därmed, genom IFRS 3, ställt större krav på att det i goodwillvärdet inte får ingå andra immateriella tillgångar som går att identifiera.⁷

1.2 Syfte och frågeställning

Uppsatsens syfte är att utreda vad införandet av IFRS 3 har inneburit för redovisningen av immateriella tillgångar i förvärvsintensiva företag på Stockholmsbörsen. Frågan som ska besvaras är:

Hur påverkas redovisningen av immateriella tillgångar av övergången till IFRS?

Med denna fråga avses främst storleken på goodwillposten i förhållande till andra immateriella tillgångar samt förändringar i redovisningen av enskilda tillgångsslag inom posten immateriella tillgångar.

⁴ EU-förordning 1606/2002

⁵ www.iasb.org

⁶ IFRS 3 IN 7 och IN 13

⁷ Jansson, Nilsson & Rynell 2004

1.3 Hypoteser

Denna uppsats utgår ifrån två huvudsakliga hypoteser, som är grundade på de syften som beskrivs i IFRS 3:

En hypotes är att andelen goodwill av immateriella tillgångar minskar efter införandet av den nya standarden.

En annan hypotes är att enskilda immateriella tillgångar, främst kundrelationer och varumärken, kommer att öka markant eftersom dessa i denna uppsats antas påverkas av identifiering i samband med förvärv.

1.4 Metod

En kvantitativ undersökningsmetod har använts, där data från 30 företag från Stockholmsbörsens A-lista har samlats in och undersökts. För att utreda och kvantifiera den övergripande frågeställningen kommer fördelningen mellan goodwill och övriga immateriella tillgångar för åren 2004 och 2005 beräknas. Vidare undersöks förändringar av enskilda poster inom immateriella tillgångar vid införandet av IFRS 3. Urvalet används för att kunna dra slutsatser gällande förvärvsintensiva företag i allmänhet.

1.5 Avgränsningar

Uppsatsen är avgränsad till att behandla införande av IFRS 3 och vad detta innebär för sammansättningen av posten immateriella tillgångar i förvärvsintensiva svenska noterade bolag. Uppsatsen kommer inte att behandla andra aspekter av IFRS 3, som minoritetsintresse, förbud mot omstruktureringsreserver samt negativ och internt upparbetad goodwill.

En annan avgränsning är att immateriella tillgångar i urvalsgruppen enbart studeras från balansräkningar och noter, det vill säga enskilda källor till ökad goodwill i enskilda företag undersöks inte, utan bara deras nettotillväxt. Med andra ord skiljer denna uppsats inte på immateriella tillgångar som uppkommer som följd av förvärv från sådana som skapas internt. De skillnader som uppkommer analyseras enbart utifrån resonemang om tänkbara orsaker samt deras relation till IFRS 3.

2. Teoretisk referensram

2.1 Organisationerna FASB och IASB

2.1.1 Financial Accounting Standards Board

I många länder finns nationella redovisningsnormgivare som utfärdar redovisningsnormer för bolag med säte i det egna landet. Bland dessa tillmäts den amerikanska normgivaren Financial Accounting Standards Board (FASB) ofta störst betydelse. Dess standarder ger uttryck för USA:s redovisningsnormer; General Accepted Accounting Principles (US GAAP). FASB är en förebild för normgivare över hela världen och inte minst för dess europeiska motsvarighet IASB som använder de amerikanska normerna för att öka harmoniseringen av de finansiella rapporterna mellan de två synsätten på redovisningen.⁸ FASB har mycket stor påverkan på IASB bland annat i kraft av mycket mera resurser.⁹ Detta gör att harmoniseringen snarare består i att IASB konvergerar mot FASB:s standarder, än att det är en ren harmonisering av två standarder.

2.1.2 International Accounting Standards Board

International Accounting Standards Board (IASB) är en privaträttslig organisation med säte i London som verkar för en internationell harmonisering av de redovisningsprinciper som används i olika delar av världen. IASB ger ut standarder som kallas för International Financial Reporting Standards (IFRS) medan de som tidigare har utarbetats av föregångaren International Accounting Standards Committee (IASC) benämns International Accounting Standards (IAS). IASB grundar sina standarder på en så kallad föreställningsram, vilken fastställdes i april 2001.¹⁰ Föreställningsramen är ingen redovisningsstandard utan det är den begreppsmässiga grund på vilken standarderna IAS/IFRS vilar på. Nyckelorden i denna föreställningsram är först och främst dessa kvalitativa aspekter på finansiella rapporter:

Begriplighet - Under förutsättning att användarna av finansiella rapporter har rimlig kunskap om ekonomi och redovisning så ska rapporterna vara lättbegripliga. Information som är svår att förstå ska dock med i rapporterna. Ingen information får utelämnas på grund av komplexitet. Användarna förväntas vidare studera rapporterna noggrant.

⁸ Westermarck 2005

⁹ Artsberg 2005

¹⁰ Westermarck 2005

Relevans – Informationen i rapporterna ska vara relevant som beslutsunderlag i ekonomiska frågor. En information som är relevant ska underlätta bedömningar om inträffade och framtida händelser och enligt IASB är innehållet i rapporterna relevant om det påverkar användarnas beslut. Informationen ska vidare komma lägligt i tid för att användaren ska ha den till hands när det är som mest sannolikt att den påverkar beslutsfattandet.

Tillförlitlighet – Informationen ska vara tillförlitlig och inte innehålla väsentliga felaktigheter eller vinklad information. Transaktioner ska återges på ett tillförlitligt sätt, redovisningen av händelser måste vara neutral. Informationen anses inte tillförlitlig om den är utformad för att leda användaren till ett visst beslut.

Jämförbarheten – Rapporterna ska använda samma värderingsprinciper och presentationstekniker dels i ett och samma företag under en längre tid, dels mellan olika företag. Jämförbarheten kan förbättras om väsentlig information i noterna presenteras när företaget har möjlighet att välja en eller flera redovisningsmetoder eller vid byte av redovisningsprincip. Att företaget lämnar uppgifter om vilken redovisningsprincip som används bidrar till ökad jämförbarhet.

Redovisningsnormer utgivna av IASB har numera via EG-rätten infogats i svensk redovisningsrätt. Detta innebär att alla svenska noterade bolag ska tillämpa de redovisningsstandarder; IFRS och IAS, som antagits för tillämpning inom EU.¹¹ I uppsatsens diskussionskapitel behandlas hur resultaten förhåller sig till föreställningsramens olika kvalitetsaspekter.

2.2 Harmonisering av redovisningstraditioner

Inom redovisningsområdet finns två traditionella synsätt, det anglosaxiska och det kontinentala. Det anglosaxiska synsättet, främst representerad i USA och England, har fokus på att ge en rättvisande bild av verksamheten, främst genom att tillgångar tas upp till sitt verkliga värde. Det kontinentala synsättet, som Sverige traditionellt omfattas av, har störst fokus på att redovisningen ska stämma med gällande lag och har en mer konservativ syn på värdering av tillgångar. I och med de minskade avstånden och den ökande globaliseringen på det ekonomiska planet har IASB, i syfte att få till stånd en harmonisering mellan de

¹¹ Westermarck 2005

anglosaxiska och de kontinentala synsätten, utarbetat ett nytt regelverk. De publicerar redovisningsstandarderna IFRS och IAS. Resultatet av de nya rekommendationerna är att IASB:s standarder nu generellt överensstämmer med motsvarande standarder i USA.¹² FASBs och IASBs rekommendationer bygger nu båda på de anglosaxiska redovisningstraditionerna. En av anledningarna till detta är att FASB har större resurser och därmed större inflytande på harmoniseringsarbetet.¹³

2.3 IFRS 3

IASB publicerade i mars 2004 standarden IFRS 3 *Business Combinations* samt nya versioner av IAS 36 och IAS 38. Denna standard behandlar företagsförvärv och nya regler gällande redovisning av immateriella tillgångar och goodwill vid förvärv. Ett mål med IFRS 3 är att förändra redovisningen av företagsförvärv, nedskrivning av goodwill och hur kvantifiering av immateriella tillgångar görs av företagen.¹⁴ De nya versionerna av IAS 36 och IAS 38 ger en ännu mer detaljerad bild av goodwill respektive identifiering av immateriella tillgångar. IASB observerade att immateriella tillgångar utgör en allt större andel av de totala tillgångarna i många koncerner och att immateriella tillgångar erhållna genom förvärv ofta inkluderades i posten goodwill när de skulle kunna ha redovisats separat från goodwill. IFRS 3 förbjuder avskrivning av goodwill och anger att det ska ske nedskrivningsprövningar regelbundet för att komma fram till goodwillpostens verkliga värde i enlighet med rekommendationerna i IAS 36. IASB kom, i likhet med de amerikanska standardsättarna, fram till att finansiella rapporter skulle få ökad användbarhet om immateriella tillgångar erhållna från företagsförvärv togs upp till verkligt värde och skildes från goodwill. Därmed kom IASB till slutsatsen att IFRS 3 och IAS 38 skulle ge en solid grund för att identifiera och redovisa immateriella tillgångar erhållna från företagsförvärv till verkligt värde, separat från goodwill.¹⁵

2.3.1 Goodwill och IAS 36

Syftet med denna standard är att föreskriva de procedurer som krävs för att försäkra sig om att ett företags tillgångar inte är värderade över eller under dess verkliga värden.¹⁶ Goodwill som erhålls genom företagsförvärv representerar en betalning från förvärvaren för förväntade

¹² Nobes & Parker 2006

¹³ Smith 2000

¹⁴ Corporate Finance 2004

¹⁵ IFRS 3 BC 89

¹⁶ IAS 36

ekonomiska fördelar från tillgångar som inte går att individuellt identifiera och redovisa separat.¹⁷ Årligen eller oftare ska en prövning, ett så kallat nedskrivningstest, *impairment test*, göras för att beräkna det verkliga värdet och se till att eventuella överdrivna värden skrivs ner. Eftersom denna uppsats behandlar sammansättningen av immateriella tillgångar med avseende på övergången till IFRS 3 kommer denna nedskrivning att inkluderas när det gäller analysen av immateriella tillgångar. Denna tillgångspost är en stor del av de immateriella tillgångarna som förvärvsintensiva företag har i sin balansräkning. Innan IFRS 3 infördes i EU-länderna och därmed i Sverige skrevs goodwill av under ekonomisk nyttjandeperiod men i och med införandet av IFRS 3 så har standarden IAS 36 reviderats så att en prövning av nedskrivningsbehovet ska göras årligen för vissa immateriella tillgångar men framförallt för koncernmässig goodwill.¹⁸

2.3.2 Immateriella tillgångar och IAS 38

Målet med den nya versionen av IAS 38 är att öka harmoniseringen mellan olika länders redovisning och att öka kvaliteten på redovisningen av immateriella tillgångar och goodwill i företagsförvärv. Enligt IAS 38 är definitionen av en immateriell tillgång att den är identifierbar, kan skiljas från andra tillgångar och säljas separat. Vidare ska den vara icke monetär och företagen måste ha kontroll av tillgången. Förändringen i IAS 38 på grund av införandet av IFRS 3, som denna uppsats behandlar, består främst av tydliggörandet av identifierbarheten av immateriella tillgångar. Enligt IAS 38 är en tillgång identifierbar om den är avskiljbar eller har uppkommit från kontrakt eller andra legala rättigheter. I förändringarna föreligger längre gående krav på att identifiera immateriella tillgångar och särskilja dem från goodwill. Som exempel kan nämnas varumärken, kundregister och datorprogram, se Figur 1.¹⁹

¹⁷ IFRS 3 52

¹⁸ IAS 36

¹⁹ IAS 38

Typ av tillgång	Exempel
Marknadsrelaterade	Varumärken, icke-konkurrensavtal och internetdomännamn.
Kundrelaterade	Kundregister, orderstock, icke-kontraktuella kundrelationer och kundkontrakt.
Konstnärliga	Upphovsrätter avseende operor, böcker, tidningar, bilder och video.
Kontraktsbaserade	Royaltyavtal, leasingavtal, franchiseavtal och sändningsrättigheter.
Teknologi	Dataprogram, databaser, recept och processer.

Figur 1 Olika exempel på immateriella tillgångar som IASB anser bör redovisas separat från varandra och från goodwill.²⁰

²⁰ Deloitte 2004

3. Metod

För att besvara uppsatsens frågeställning ”Hur påverkas redovisningen av immateriella tillgångar av övergången till IFRS?” studeras de immateriella tillgångarna i ett antal förvärvsintensiva bolag på Stockholmsbörsen. Undersökningen baseras på studier av sekundärdata, främst från balansräkning och noter i de undersökta företagens årsredovisningar. Urvalet och datainsamlingen beskrivs mer ingående i kapitel 3.2 och 3.3. Genom att välja ett representativt urval som motsvarar en stor del av tillgångarna på Stockholmsbörsen kommer resultaten att användas för att dra generella slutsatser om effekter på redovisningen i förvärvsintensiva företag på Stockholmsbörsen.

En grundläggande tanke i denna uppsats är att 2004 års balansräkning representerar redovisningen enligt tidigare standard, samt att 1 januari 2005 utgör en tydlig brytpunkt mellan gamla och nya regler. Effekterna av de nya redovisningsreglerna studeras i denna uppsats med hjälp av jämförelser av posten immateriella tillgångar, före och efter införandet av IFRS 3.

Denna uppsats utgår ifrån att den enda förändring som sker av redovisningen av immateriella tillgångar beror på införandet av IFRS 3. Anledningen att förändringar inom posten immateriella tillgångar förklaras med denna nya standard är att övriga regler som tidigare påverkat posten immateriella tillgångar fortfarande gäller. Till exempel kan nämnas att de händelser som normalt påverkar posten, som internt balanserad utveckling eller förvärv av patent eller liknande rättigheter, efter övergången redovisas på samma sätt som tidigare. Identifiering av immateriella tillgångar vid förvärv och införandet av nedskrivningstest av goodwill, det vill säga de nya reglerna i IFRS 3, IAS 36 och IAS 38, antas därmed vara de standarder som styr förändringar i posten immateriella tillgångar.

3.1 Effekter av IFRS 3

Effekterna utreds på två huvudsakliga nivåer, nämligen:

- Skillnaden mellan de ordinarie och de justerade värdena för år 2004
- Nettoförändringen mellan justerade värden för 2004 och 2005 års värden

Först och främst studeras fördelningen mellan goodwill och övriga immateriella tillgångar för de undersökta företagen. Dessutom studeras de enskilda immateriella tillgångarna med

avseende på deras andel av immateriella tillgångar samt deras tillväxt under olika faser av övergången till IFRS.

3.1.1 Ordinarie och justerade värden för 2004

2004 års balansräkning är extra intressant, eftersom den redovisades enligt de gamla reglerna i 2004 års redovisning, samt i justerad form i 2005 års redovisning. Anledningen till justeringen är just övergången till IFRS, och tanken är att 2004 ska fungera som ett jämförelseår när 2005 års data presenteras. Justeringen av 2004 års balansräkning är en omräkning av transaktioner gjorda under 2004, medan tillgångar som tillkommit före 2004 förblir ojusterade.

I uppsatsen jämförs i ett första steg sammansättningen av de immateriella tillgångarna från 2004 års redovisning med motsvarande tillgångar efter den justering som sker i 2005 års redovisning avseende 2004 års tillgångar. Detta ska visa vilken effekt de nya reglerna haft på själva övergången, det vill säga effekten av att förvärv från 2004 omvärderas enligt nya regler, och vilka skillnader som därmed uppstår. Analysen kommer dock att ta hänsyn till möjligheten att företagen kanske inte lägger ner resurser på att omvärdera förvärv som värderats enligt tidigare regelverk.

3.1.2 Nettoförändringen 2005

Ett viktigt antagande i denna uppsats är att nettoförändringen i immateriella tillgångar under 2005 är representativa för sammansättningen av immateriella tillgångar efter regelns införande. Med andra ord antas att nettoförändringen 2005 ger en tänkbar bild av hur framtidens immateriella tillgångar kommer att se ut. Nettoförändringen för ett enskilt år är en summering av ett antal transaktioner och redovisningseffekter, nämligen:

Goodwill:

- Förvärv av företag där ersättningen överstiger värdet av de redovisade tillgångarna, där dessa inte kan identifieras och tillskrivas en ekonomisk livslängd
- Försäljning av företag och avveckling av verksamhetsgrenar
- Nedskrivning som följd av nedskrivningsprövning

Övriga immateriella tillgångar:

- Identifierade immateriella tillgångar vid förvärv
- Försäljning av verksamheter innehållande immateriella tillgångar

- Investering eller försäljning av specifika immateriella tillgångar
- Internt upparbetade immateriella tillgångar
- Avskrivning/nedskrivning av immateriella tillgångar

Av dessa påverkas endast identifiering av immateriella tillgångar tillverkligt värde samt eventuell nedskrivning av goodwill av övergången till IFRS 3.

3.1.3 Enskilda tillgångsslag inom immateriella tillgångar

Förutom att undersöka fördelningen mellan goodwill och övriga immateriella tillgångar undersöks även vilka immateriella tillgångar som påverkas mest av de nya reglerna. Stora öknings inom enskilda tillgångsslag antas här bero på de nya kraven på identifiering av övriga immateriella tillgångar skilt från goodwill, samt redovisning av dessa till verkligt värde vid företagsförvärv.

För att kunna göra denna djupare analys studeras de olika posterna inom kategorin övriga immateriella tillgångar, deras totala storlek, tillväxt och andel av immateriella tillgångar. Denna analys ger viktiga svar på vilka effekterna av de nya standarderna har på enskilda poster i redovisningen. Inom övriga immateriella tillgångar antas, som nämnts i frågeställningen, att den enda egentliga förändringen jämfört med tidigare är just identifierade immateriella tillgångar till verkligt värde vid förvärv. Exempelvis har investeringar av immateriella tillgångar, som inte ska förväxlas med sådana som erhållits genom företagsförvärv, funnits redan innan införandet. Detsamma gäller internt skapade immateriella tillgångar. Deras avskrivningsprinciper har inte heller ändrats, utan baseras fortfarande på den tid de beräknas ge ekonomiska fördelar.

3.2 Urval

För att undersöka effekterna av IFRS 3 på redovisningen av immateriella tillgångar i förvärvsintensiva företag krävdes någon form av begränsande urval. För att bäst belysa vad dessa nya regler leder till undersöktes svenska företag. Anledningen till denna begränsning var att dessa omfattas av samma juridiska regler och samma redovisningstradition. En ytterligare begränsning i urvalet var till enbart noterade företag. Mest av allt berodde detta på skyldigheten för noterade företag att publicera finansiell information. Dessa begränsningar var långt ifrån tillräckliga, eftersom det skulle ge en lång lista av svenska, noterade företag. Därför följde en begränsning i storlek, eftersom större företag har fler intressenter, vilket gör

deras förvärv mer betydelsefulla. Dessutom innebär större bolag att förvärven är av betydande storlek, och därmed kan resultaten i högre grad knytas till börsen som helhet. Vidare antogs att förvärv inom större företag skulle vara mer väldokumenterade, vilket skulle underlätta analysen. Denna begränsning i storlek skulle kunna baseras på många olika faktorer, varav valet föll på börsvärde. Alternativa val hade varit exempelvis omsättning eller balansomslutning. Börsvärde ansågs dock ha en någorlunda neutral värdering, eftersom alla underliggande tillgångar genom marknaden indirekt värderas till sina respektive marknadsvärden. I detta urvalsskede inkluderades endast företag som hade börsvärde som var större än 10 Mdr SEK vid utgången av 2005. Detta urval gjordes med hjälp av OMX årliga sammanställning av noterade företag som listar företagets aktieomsättning, handelsvolym samt marknadsvärde²¹.

Vid en översikt av de företag som nu återstod i urvalet fanns ett antal rena investmentföretag, vilka genom sin speciella verksamhet inte ger upphov till några betydande immateriella tillgångar. Dessa företag ströks därför från listan över företag som skulle undersökas. Som slutligt urvalskriterium begränsades listan till förvärvsintensiva företag. Detta urval gjordes för att inkludera företag med ett stort antal förvärv i listan. Anledningen till detta är att förändringarna i redovisningen genom införandet av IFRS 3, som denna uppsats behandlar, gäller främst vid uppköp och samgåenden, där koncernmässiga övervärden kan skapas. Tankarna kring hur man bestämmer vilka företag som är förvärvsintensiva kretsade kring valet mellan informationen från de finansiella rapporterna eller vad man kan läsa i årsredovisningarnas texter. Metoden som valdes var att göra en sökning i årsredovisningarna efter ordet ”förvärv” och begränsa urvalet till företag som omnämnt detta ord, eller någon kombination av det, minst 50 gånger. Denna metodik kan ifrågasättas eftersom företag kan använda ordet av ett flertal olika anledningar, men eftersom fokus främst var på efterföljande analys valdes denna relativt enkla metodik. Utdrag ur kalkylbladen från urvalet finns i Bilaga 1.

²¹ OMX 2006

Detta slutliga urval gav en lista innehållande 30 företag, med följande karakteristika:

- a. Svenska företag**
- b. Noterade på Stockholmsbörsen**
- c. Stora företag**
- d. Ej investmentföretag**
- e. Förvärvsintensiva företag**

Listan kom därmed att bestå av följande 30 företag:

1. Alfa Laval	11. Hexagon	21. SEB
2. Assa Abloy	12. Meda	22. Skanska
3. Atlas Copco	13. MTG	23. SKF
4. Axfood	14. Nordea	24. Swedish Match
5. Electrolux	15. OMX	25. SCA
6. Elekta	16. SAAB	26. Tele2
7. Eniro	17. Sandvik	27. TeliaSonera
8. Ericsson	18. Scania	28. Trelleborg
9. FöreningsSparbanken	19. Securitas	29. WM-data
10. Getinge	20. Skandia	30. Volvo

De 30 företagen i urvalsgruppen är några av Stockholmsbörsens allra största bolag och hade ett sammanlagt marknadsvärde den 1 januari 2005 på mer än 2000 Mdr SEK, eller ungefär 60% av marknadsvärdet på Stockholmsbörsen.

3.3 Datainsamling

För de 30 utvalda företagen noterades för åren 2004 (ordinarie och justerade) och 2005 följande poster:

- Balansomslutning
- Immateriella tillgångar
- Goodwill
- Övriga immateriella tillgångar i den mån de var specificerade

Värden för år 2005 tas från 2005 års redovisning, medan 2004 års värden hämtas både från 2004 års redovisning och justerade värden för 2004 som återfinns i 2005 års redovisning. När dessa data var insamlade skedde beräkningar av andelen goodwill av immateriella tillgångar,

summerat för hela urvalsgruppen för datumen 2004-12-31 samt 2005-12-31. Med andra ord beräknas summan av samtliga företags goodwill dividerat med summan av motsvarande summa immateriella tillgångar. Samma princip gäller övriga beräkningar av andelar och tillväxt av specifika immateriella tillgångar skilda från goodwill. Ett av företagen tillämpar brutet räkenskapsår²², men siffrorna kommer trots detta att räknas in i gruppen som om de använt kalenderår. Därefter beräknades förändringen i immateriella tillgångar och goodwill mellan de två datumen utifrån balansräkningarna, eller vad som i uppsatsen benämns nettoförändringen 2005. Av denna förändring beräknades återigen andelen goodwill av immateriella tillgångar. Värt att notera är att samtliga företag redovisar 2004 års tillgångar enligt de nya redovisningsreglerna i 2005 års redovisning. Därmed kan all förändring mellan de båda åren anses vara redovisad under de nya reglerna.

När det gäller övriga immateriella tillgångar samlades dessa in via årsredovisningarnas noter. Dessa namnges på många olika sätt i de olika företagen, exempelvis kan en kundstock eller balanserade utvecklingskostnader ges olika beteckningar, men för att förenkla och åskådliggöra de huvudsakliga effekterna delades dessa tillgångar in i följande fem samlingskategorier:

- Kundrelaterade
- Utveckling
- IT och programvaror
- Patent och varumärken
- Övriga (i den mån de inte är specificerade eller kan hänföras till någon av de övriga kategorierna)

Dessutom lästes samtliga 30 årsredovisningar igenom, med fokus främst på noterna om immateriella tillgångar, för att kvalitativt studera uppkomsten och tillväxten av enskilda tillgångsslag inom övriga immateriella tillgångar. Därutöver lästes avsnitten om förvärv och förändringar i immateriella tillgångar igenom för att utreda om det fanns större transaktioner av något slag som kunde påverka sammansättningen av immateriella tillgångar, samt för att ta fram intressanta exempel på specifika effekter av IFRS 3 inom enskilda företag.

²² Elekta 2005

Ericssons första kvartalsrapport används inte i urvalet, men har tagits med i uppsatsens inledning för att belysa effekten av IFRS 3 och dess möjliga implikationer vid stora förvärv.

3.4 Validitet och reliabilitet

Uppsatsen eftersträvar en acceptabel grad av validitet, det vill säga god överensstämmelse mellan vad som mäts och den fråga som undersöks. Därför är det rimligt att i metoden ställa frågan om vad denna mätning av immateriella tillgångar har för samband med de nya redovisningsreglerna. Genom urvalets stora andel av hela börsvärdet, ungefär 60%, kan det anses representativt för Stockholmsbörsen. En annan fråga är hur väl nettoförändringen i tillgångar under ett år beskriver en ny redovisningsstandard. I och med att det är ett så stort urval av företag, innehållande ett års förvärv och övriga händelser inom posten immateriella tillgångar, antas att detta förfarande ger den bästa tänkbara bilden av hur redovisningen av immateriella tillgångar ser ut under standarden IFRS 3. Om denna redovisningsstandard hade varit gällande under en längre period skulle flera års redovisning ha kunnat användas för att minska risken för att ett enskilt år skulle förvrida resultaten. Men med bara ett år att tillgå används detta år för att dra slutsatser om framtiden. Dock kommer det faktum att 2005 är det första året under nytt regelverk att behandlas i diskussionskapitlet.

När det gäller reliabilitet och undvikande av slumpmässiga fel, ger den använda metoden förhållandevis små risker för att data ska vara felaktiga. Med tanke på den bevakning som sker av årsredovisningar för bolag värda mer än 10 Mdr SEK kan de data som utläses från dessa betraktas som felfria. I metoden har kontrollräkningar använts, där delsummor av immateriella tillgångar, inklusive goodwill, summerats för varje företag, och jämförts med posten immateriella tillgångar från balansräkningen. I samtliga fall har denna summa av individuella tillgångar varit identisk med posten ur balansräkningen. Därför finns ingen anledning att misstänka att insamlade data innehåller rena mätfel. Med tanke på metodens enkla uppbyggnad finns heller ingen anledning att tro att slumpmässiga fel skulle påverka studien i någon signifikant omfattning.

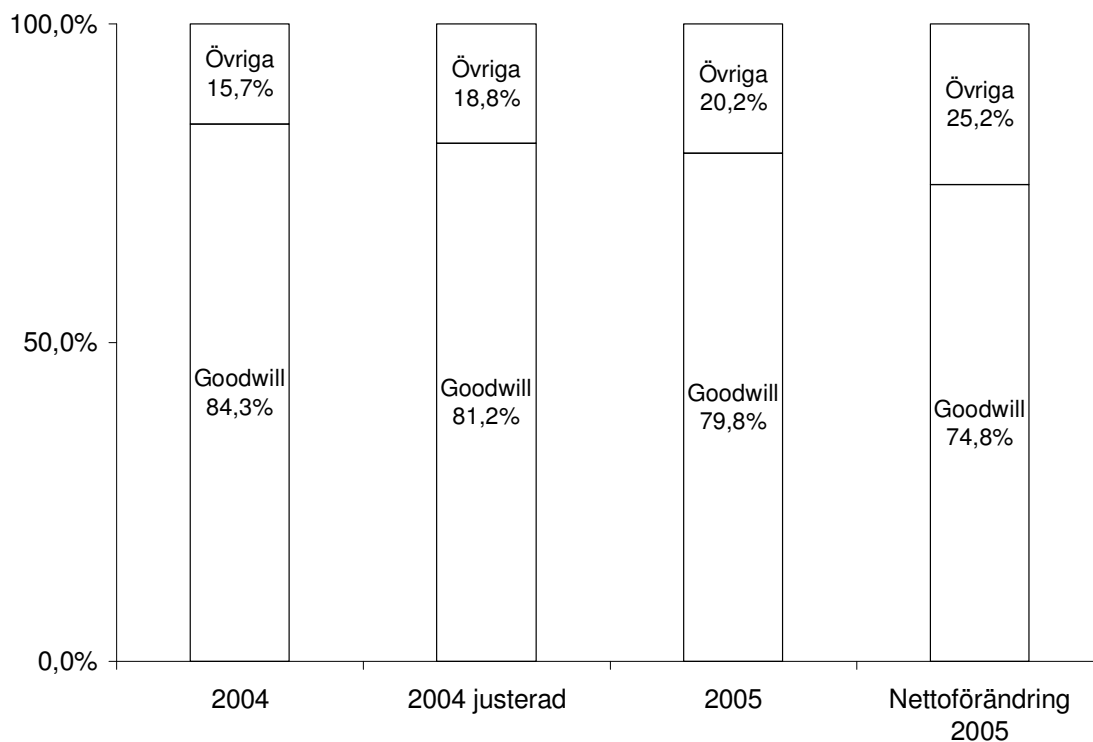
4. Resultat

4.1 Fördelningen mellan goodwill och övriga immateriella tillgångar

Figur 2 beskriver fördelningen mellan goodwill och övriga immateriella tillgångar vid olika faser i övergången till IFRS. Den första stapeln visar fördelningen vid utgången av 2004. Andra stapeln visar fördelningen vid samma tidpunkt, efter de justeringar för IFRS som görs av 2004 års balansräkning i 2005 års redovisning. Den tredje stapeln visar fördelningen vid utgången av 2005. Den fjärde stapeln visar motsvarande fördelning, fast i detta fall avses nettoförändringen mellan 2004 (justerat för IFRS) och 2005.

Resultatet visar en liten men stadig ökning av andelen övriga immateriella tillgångar, på bekostnad av goodwill. Detta sker i ett första steg då 2004 års balansräkning justeras för IFRS, och därefter från 2004 till 2005 års balansräkning. Vid utgången av 2004 bestod de immateriella tillgångarna till 84,3% av goodwill, medan övriga immateriella tillgångar stod för 15,7%. Motsvarande fördelning efter justeringen för IFRS är 81,2% goodwill och 18,8% övriga. Vid utgången av 2005 har fördelningen ändrats till 79,8% goodwill och 20,2% övriga. Denna förskjutning från goodwill till övriga immateriella tillgångar bekräftar en av uppsatsens hypoteser, samt standardsättarnas syften, att mer av tillgångarna som tidigare redovisades som goodwill efter införandet av IFRS redovisas skilt från goodwill.

Om man i fjärde stapeln i samma figur ser på nettoförändringen i goodwill jämfört med övriga immateriella tillgångar under 2005 ser man att goodwill står för 74,8%, medan övriga immateriella tillgångar står för 25,2%. Enligt de hypoteser som ställts upp i uppsatsens inledning är detta ett mycket viktigt resultat, som kommer att analyseras som representativt för den nya sammansättningen av immateriella tillgångar efter införandet av de nya reglerna.

Figur 2 Fördelningen mellan goodwill och övriga immateriella tillgångar

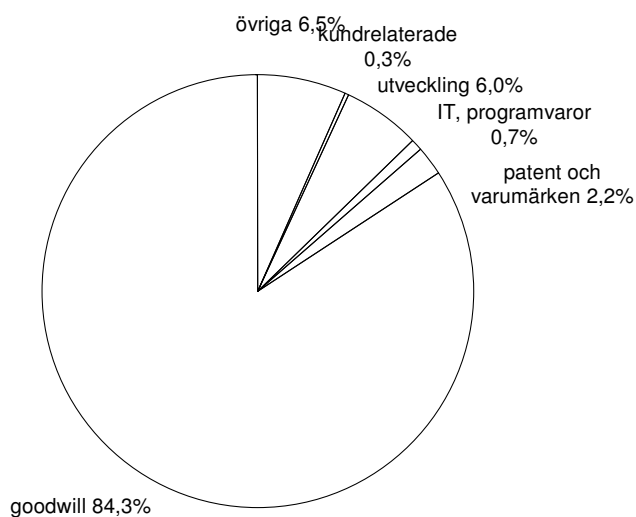
Tabell 2 visar en summering av de immateriella tillgångarna i absoluta termer, för de 30 undersökta företagen. Tabellens huvudsyfte är att visa storleksordningen på de tillgångar som undersöks, och i analysen kommer storleksordningen att användas för att styrka antagandet om att nettoförändringen 2005 kan anses beskriva sammansättningen av de immateriella tillgångarna efter införandet av nya redovisningsregler. Den totala ökningen av immateriella tillgångar under 2005 var 75,9 Mdr SEK. Ökningen i goodwill uppgick till 56,8 Mdr SEK, medan övriga immateriella tillgångar ökat med 19,1 Mdr SEK. Inom kategorin goodwill har endast ett av de undersökta företagen minskat i värde, medan övriga 29 har ökat. Det har förekommit vissa nedskrivningar av goodwill, men ökningen på 56,8 Mdr SEK visar att nyförvärvad goodwill har haft en betydligt större effekt på postens totala omfattning. Om det hade förekommit betydande nedskrivningar av goodwill under 2005 skulle dess andel ha reducerats ytterligare.

	2004	2004 justerad	2005	Förändring 2005
Goodwill	203,6	212,4	269,2	56,8
Övriga	37,9	49,1	68,2	19,1
Summa	241,5	261,5	337,4	75,9

Tabell 2 Summering av immateriella tillgångar, för de 30 undersökta företagen, fördelat på goodwill och övriga, alla värden anges i Mdr SEK.

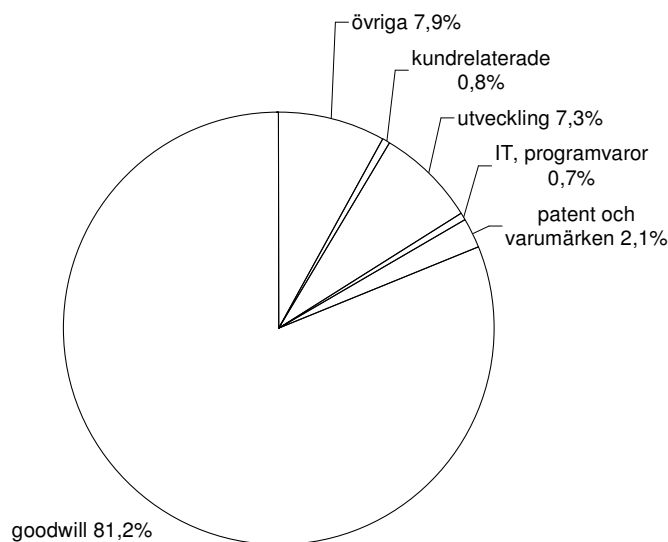
4.2 Specifika immateriella tillgångar

Nedanstående diagram, Figur 3, visar med större detaljnivå fördelningen av de immateriella tillgångarna vid utgången av 2004. Notera att kundrelaterade immateriella tillgångar finns representerade redan innan införandet av IFRS. Detta beskrivs mer ingående i kapitel 4.3 och 4.4, som handlar om förändringar i enskilda tillgångsslag samt effekter i enskilda företag. Denna bild kommer framöver att representera sammansättningen av immateriella tillgångar för de undersökta företagen fram till införandet av IFRS, eftersom det representerar all redovisning som skett i urvalsgruppen fram till införandet av denna nya redovisningsstandard.

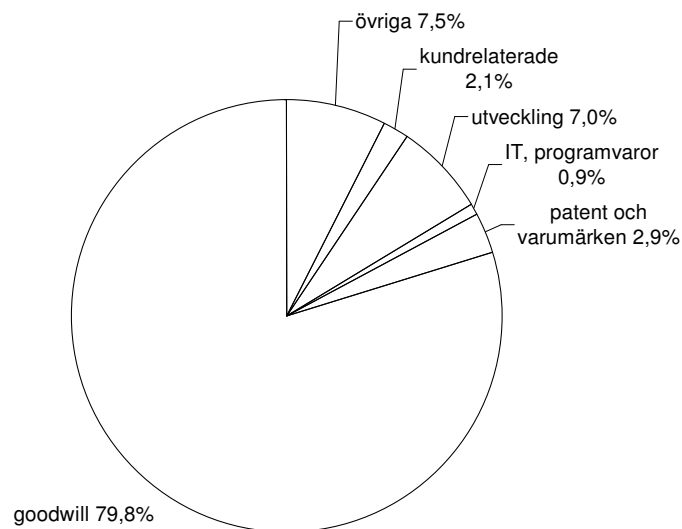
Figur 3 Fördelning av immateriella tillgångar den 31/12 2004

I Figur 4 åskådliggörs motsvarande fördelning, uppmätt efter den justering som sker av 2004 års siffror i 2005 års redovisning. De största förändringarna jämfört med ordinarie balansräkning 2004 är först och främst den allmänna förskjutningen från goodwill till övriga immateriella tillgångar. Den andra stora förändringen är ökningen i kundrelaterade tillgångar, från 0,3% till 0,8%. I analysen kommer detta att relateras till uppsatsens hypoteser om vilka tillgångar som i störst utsträckning kan relateras till förvärv. Mer om förändringar i enskilda tillgångsslag beskrivs i kapitel 4.3.

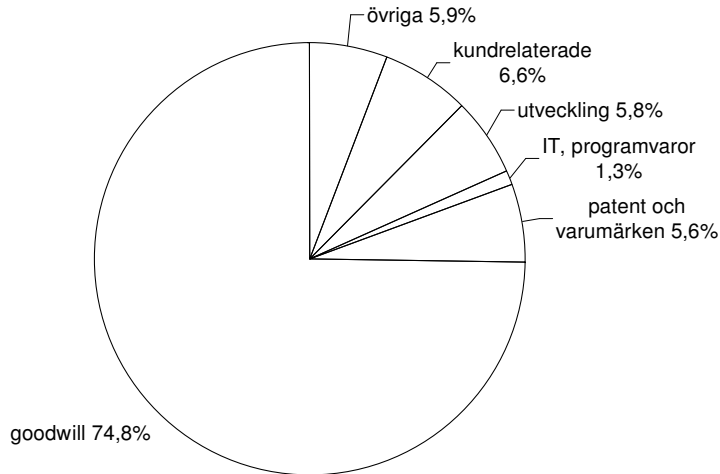
Figur 4 Fördelning av immateriella tillgångar den 31/12 2004 (justerade för IFRS)

Figur 5 visar fördelningen av immateriella tillgångar vid utgången av 2005. Ett liknande mönster kan urskiljas som vid justeringen av 2004 års balansräkning. Andelen goodwill minskar ytterligare något, medan främst kundrelaterade tillgångar ökar. De flesta övriga immateriella tillgångarna ökar i andel under 2005, men ökningen i kundrelaterade tillgångar är mycket står, och passerar IT och programvaror i andel. Analysen kommer att gå igenom varför ökningen i kundrelaterade tillgångar ökar så kraftigt under 2005 jämfört med ökningen vid justeringen av 2004 års balansräkning.

Figur 5 Fördelning av immateriella tillgångar den 31/12 2005

Om man i stället ser till vad de 75,9 Mdr SEK i nytillkomna immateriella tillgångar under 2005 består av (Figur 6), finner man en kraftig förändring i andelen kundrelaterade immateriella tillgångar. Denna post står för 6,6% av de immateriella tillgångarna och är den största enskilda posten, bortsett från goodwill, av de immateriella tillgångar som tillkommit under 2005. Detta faktum kommer att utvecklas ytterligare i analyskapitlet, eftersom det knyter an till antagandet att nettoförändringen under 2005 är en uppskattning av det nya sättet att redovisa immateriella tillgångar. Analysen kommer vidare att anta, i och med att det är en stor summa tillgångar fördelat på 30 företag, som samtliga skapats under det nya regelverket, att Figur 6 utgör en approximation av hur de immateriella tillgångarna kommer att vara sammansatta i framtiden.

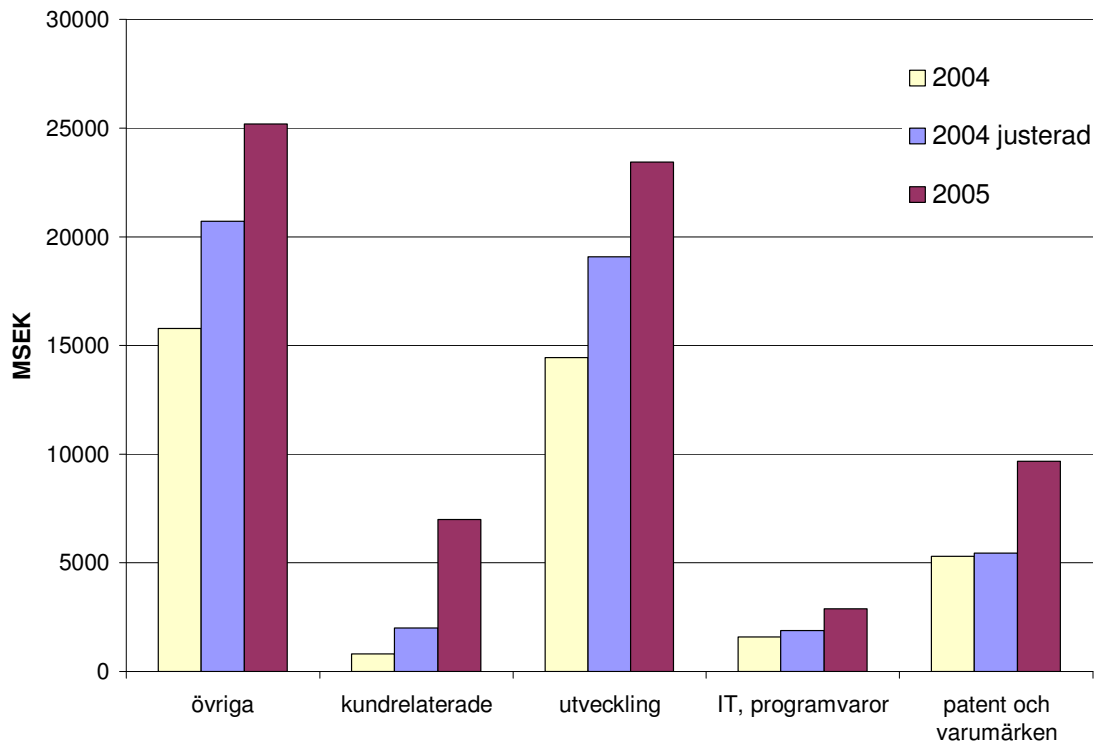

Figur 6 Fördelning av immateriella tillgångar som andelar av nettoförändringen 2005

4.3 Förändringar i enskilda tillgångsslag

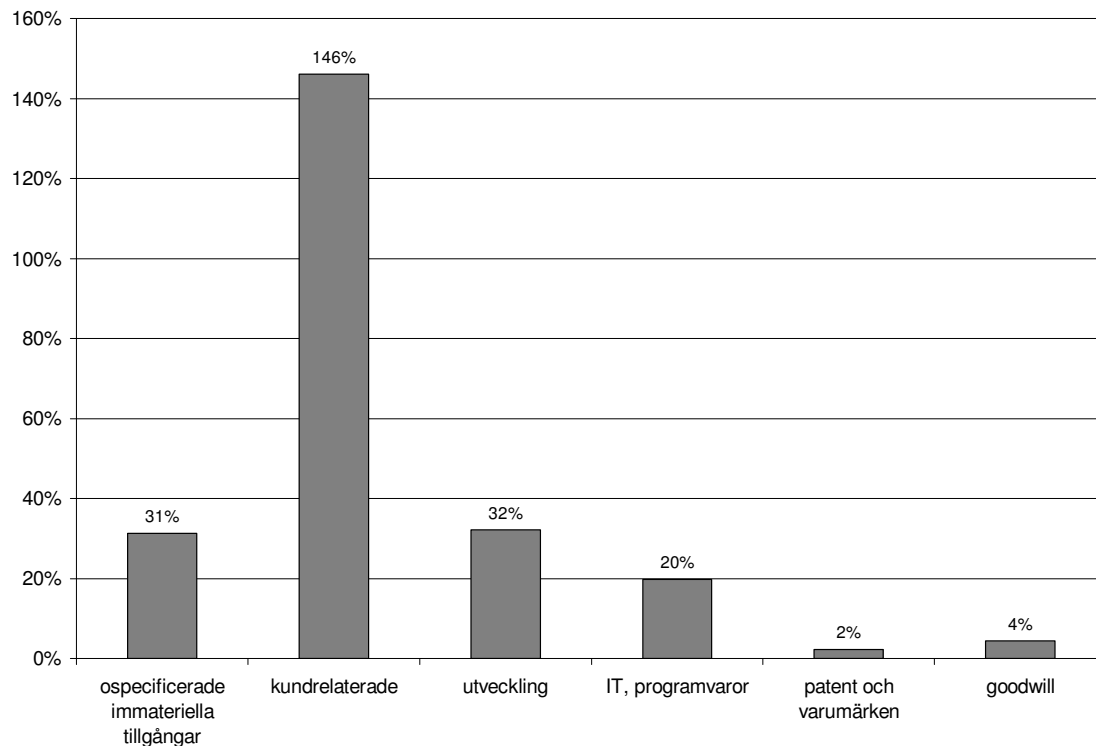
Figur 7 visar omfattningen av de immateriella tillgångarna med undantag för goodwill i de 30 undersökta företagen. Kundrelaterade tillgångar är det enskilda tillgångsslag som haft den största ökningen. Redan i de ordinarie siffrorna från 2004 finns denna post med, dock består posten innan införandet av IFRS av kundtillgångar som är investerade direkt eller internt skapade. Detta beskrivs närmare i kapitel 4.4 som handlar om effekter av IFRS i enskilda företag.

Utvecklingen i kundrelaterade immateriella tillgångar för hela urvalet av företag visar en ökning från 811 MSEK 2004 till 2 Mdr SEK efter justering för IFRS för att vid utgången av 2005 uppgå till 7 Mdr SEK. Enligt uppsatsens andra hypotes väntades en stor ökning i denna post, vilken enligt dessa resultat bekräftas. Denna stora ökning kommer att analyseras djupare i kommande analyskapitel.

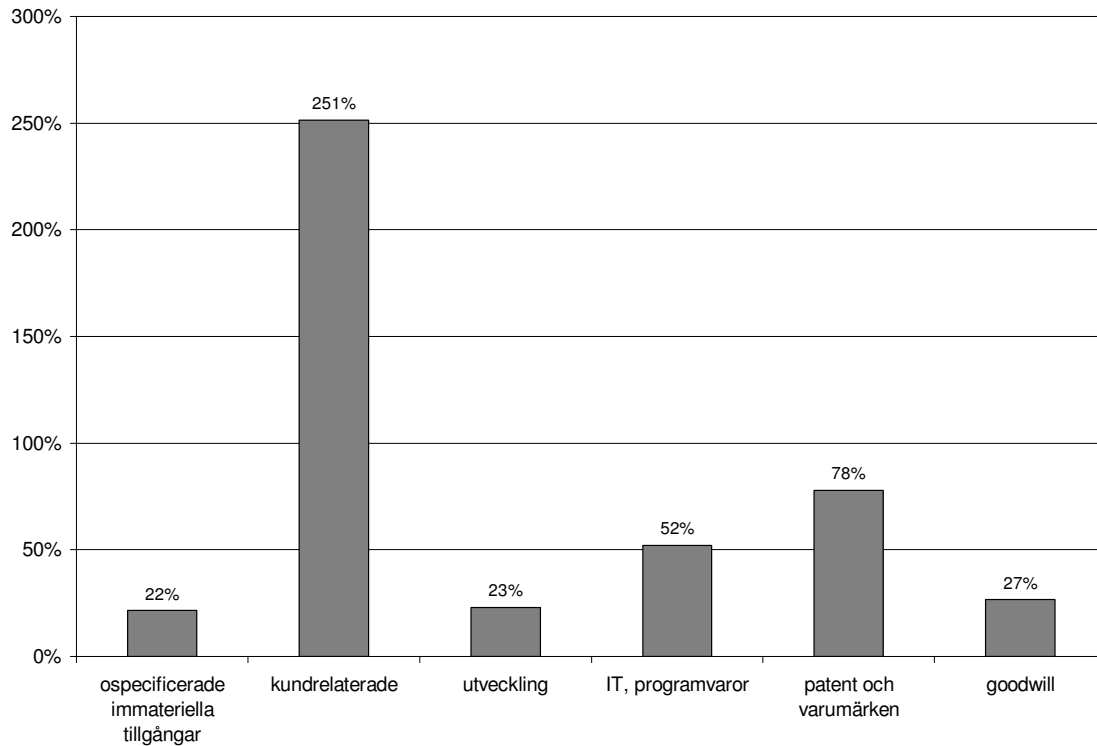
Figur 7 Immaterialiella tillgångar summerat för samtliga 30 företag, 2004 (ordinarie och justerat) och 2005

För att illustrera vilken tillväxt som skett i olika tillgångsslag beskrivs den procentuella förändringen vid justering för IFRS i 2004 års balansräkning i Figur 8. Speciellt stor har ökningen varit i kundrelaterade tillgångar, 146%. Patent och varumärken växer med bara 2% och goodwill med 4%. Denna relativt låga tillväxt kommer att analyseras mot bakgrund av att det är en justering av redan gjorda förvärv, och att företagen väljer att inte omvärdera dessa.

Figur 8 Procentuell ökning av enskilda tillgångsslag genom justering för IFRS.

I Figur 9 beskrivs den procentuella ökningen av enskilda immateriella tillgångar under 2005. Även här har en kraftig ökning skett av kundrelaterade tillgångar. Patent och varumärken har ökat med 78% och IT och programvaror med 52%. Betydligt mindre ökning kan återfinnas i balanserad utveckling, 22%, samt i ospecificerade immateriella tillgångar, som ökat med endast 22%. I efterföljande analys kommer speciell vikt att fästas vid hur de olika tillgångsslagen hänger samman med förvärv, jämfört med de tillgångar som skapas internt i företagen.

Figur 9 Procentuell ökning av enskilda tillgångsslag under 2005

4.4 Effekter av IFRS i enskilda företag

4.4.1 Kundtillgångar innan införandet av IFRS

Som nämndes i kapitel 4.2 och 4.3 förekom kundrelaterade tillgångar redan i ordinarie siffror från 2004, innan införandet av IFRS. I Tele2 återfanns de flesta av dessa, 666 MSEK av totalt 811 MSEK, i form av "kundavtal" som köpts in under 2004. Resterande 145 MSEK i kundrelaterade tillgångar återfanns i två företag, Getinge och SKF. Även i Getinge var de kundtillgångarna investerade och hänför sig inte till förvärv. I SKF återfinns de i form av aktiverade kundrelationer i förvärvade företag. Med andra ord har inte kundrelationer identifierats vid förvärv i något av de 30 undersökta företagen innan införandet av IFRS.

4.4.2 Identifiering av immateriella tillgångar vid förvärv

Ett av de tydligaste exemplen på effekter av de nya reglerna återfinns hos Eniro, som under 2005 identifierat 2,2 Mdr SEK i kundrelationer vid företagsförvärv, se Figur 10. Eniro har också identifierat 1,2 Mdr SEK i varumärken under året. I figuren kan man också se att summan som tillskrivits goodwill under året är 8 Mdr SEK.²³

MSEK	Koncernen	
	2005	2004
Goodwill		
Ingående anskaffningsvärde	4 822	4 693
Årets investeringar	8 042	58
Justering av tidigare års förvärv mot skattefordran	-18	
Årets omräkningsdifferens	33	71
Summa ackumulerade anskaffningsvärden	12 879	4 822
Utgående planenligt restvärde, goodwill	12 879	4 822
Varumärken		
Ingående anskaffningsvärde	0	–
Anskaffningar genom företagsförvärv	1 191	–
Årets omräkningsdifferens	-24	–
Utgående planenligt restvärde, varumärken	1 167	
Kundrelationer		
Ingående anskaffningsvärde	–	–
Anskaffningar genom företagsförvärv	2 268	–
Årets omräkningsdifferens	-43	–
Summa ackumulerade anskaffningsvärden kundrelationer	2 225	–

Figur 10 Utdrag ur Eniros årsredovisning för 2005

²³ Eniro 2005

5. Analys

5.1 Fördelningen mellan goodwill och övriga immateriella tillgångar

Som resultatet visar sker en förskjutning från goodwill till övriga immateriella tillgångar, vilket bekräftar uppsatsens inledande hypotes. Även om storleken på denna förskjutning är begränsad är riktningen helt i linje med IASB:s syften och det faktiska innehållet i den nya standarden. Resultatkapitlet i denna uppsats beskriver denna förskjutning i ett antal steg. Först och främst minskar andelen goodwill vid justeringen av 2004 års balansräkning, som sker för att skapa ett jämförbart 2004 i 2005 års redovisning. Därefter sker en förskjutning i samma riktning under 2005, som är det första året efter införandet av IFRS. Dessa förskjutningar är relativt små, men riktningen på förskjutningen, från goodwill till övriga, är helt i linje med vad som antas i uppsatsens hypotes att andelen goodwill kommer att minska till följd av de nya reglerna.

Det viktigaste analysverktyget i denna uppsats är nettoförändringen av de immateriella tillgångarna mellan 2004 och 2005. Tanken är att detta ska ge en bild av sammansättningen av alla immateriella tillgångar som tillkommer som ett netto under ett år. Eftersom det är ett netto av den redovisning som normalt skedde i företagen innan de nya reglerna, och de förändringar som tillkommer genom IFRS, antas här att detta netto beskriver den nya fördelningen av immateriella tillgångar. Resultatet visar en relativt tydlig skillnad i sammansättning mellan den ögonblicksbild som utgörs av 2004 års balansräkning för de undersökta företagen, och den nettoförändring som sker under 2005. Andelen goodwill var 84,3% i slutet av 2004 innan införandet av IFRS, medan andelen goodwill av nettoförändringen är 74,8%. Detta kan ses som en indikation på vilken skillnad man på sikt kommer att finna i balansräkningen när de nya reglerna varit i bruk under några år.

Denna förskjutning, från goodwill till övriga immateriella tillgångar skulle kunna förklaras på en mängd olika sätt. För det första skulle 2005 kunna vara ett speciellt år, i betydelsen att förvärven detta år varit extra prisvärda, det vill säga att en större andel av köpeskillingen kunde identifieras i tillgångar, skilda från den mer abstrakta goodwillposten. Att ett enskilt år skulle innebära sådana skillnader i vad företagsförvärv innehåller, och vad man får för köpeskillingen, jämfört med tidigare anses här vara ett orimligt antagande. Ett annat skäl skulle kunna vara att goodwillposten i dessa företag skrivits ner på grund av

nedskrivningsprövning. Med tanke på att endast ett av de undersökta bolagen, Skandia, minskat sin totala goodwill under 2005²⁴, verkar denna förklaring inte heller rimlig. En tredje, betydligt rimligare förklaring, skulle kunna vara hur förvärv redovisas. Detta baseras på ett antagande om att det inte är verkligheten, det vill säga företagets verksamhet eller förvärvet av bolag, som ändrats under 2005. I stället antas förskjutningen från goodwill till identifierbara immateriella tillgångar bero på att man redovisar annorlunda. Anledningen är svår att förklara på annat sätt än att redovisningsstandarden ändrats genom införandet av IFRS 3.

5.2 Nettoförändringens betydelse

Nettoförändringen av immateriella tillgångar under 2005 ger den tydligaste indikation på vad de nya reglerna har fått för effekter. Den goodwill och de övriga immateriella tillgångar som tillkommit under året har samtliga omfattats av de nya reglerna. Därmed kan dessa anses vara representativa för hur immateriella tillgångar fördelas efter införandet av de nya redovisningsreglerna. Här står goodwill för 74,8%, vilket tyder på att de nya redovisningsreglerna gjort att man i större utsträckning än tidigare klassificerat nya immateriella tillgångar som annat än goodwill. Med andra ord har en tydlig förändring skett, och en större del av övervärdena i förvärv identifieras som annat än goodwill. Men med tanke på att andelen goodwill fortfarande ligger på 74,8% av alla nytillkomna immateriella tillgångar har förändringen varit relativt liten. Vid Ericssons redovisning av förvärvet av Marconi, som nämndes i inledningen, allokerades hela köpeskillingen till tillgångar skilda från goodwill. Om andelen 74,8% goodwill är att betrakta som stor eller liten kommer därför att behandlas i diskussionskapitlet.

Anledningen till att denna uppsats tillskriver så stor betydelse till just nettoförändringen är att denna har ett stort mått av neutralitet, och att summan av nettoförändringen blir förhållandevis stor när man summerar den sammantagna redovisningen för de undersökta företagen²⁵. Neutraliteten anses komma från att det är en summering av normala händelser i de immateriella posterna, som balanserad utveckling, och specifika investeringar av rättigheter och liknande, samt de förvärv som avses i IFRS 3 och som till en del numera identifierats som specifika immateriella tillgångar.

²⁴ Skandia 2005

²⁵ 76 Mdr SEK för de 30 undersökta bolagen (Bilaga 1)

5.3 Enskilda identifierade immateriella tillgångar

Den nya standarden ger upphov till två huvudsakliga skäl till de stora ökningarna som skett i de olika kategorierna av immateriella tillgångar. Gemensamt för de identifierade tillgångarna vid förvärv är att de antingen identifieras av det förvärvande bolaget trots att det inte tidigare varit bokförda i det förvärvade bolaget, eller att de varit bokförda, men värderats om genom den nya regeln att identifierade tillgångar ska redovisas till verkligt värde. Det finns också effekter på dessa tillgångar som är svårare att relatera till IFRS, exempelvis egen balanserad utveckling och egenutvecklad programvara. Detta är den främsta orsaken till att vissa immateriella tillgångsslag, som utveckling och programvaror, redan innan införandet av IFRS utgjorde betydande andel av de namngivna immateriella tillgångarna. Enligt uppsatsens andra hypotes ska enskilda immateriella tillgångar ha en kraftig tillväxt genom införandet av IFRS. Framför allt förväntades stora ökningarna i kundrelaterade tillgångar samt varumärken. Detta har också skett, vilket resultaten tydligt visar. Men även posten IT och programvaror har ökat kraftigt, vilket var mindre väntat eftersom dessa inte antogs vara lika starkt relaterade till förvärv.

5.3.1 Kundrelaterade tillgångar

När man betraktar enskilda specificerade immateriella tillgångar återfinner man den tydligaste effekten inom kundrelaterade tillgångar. Vid utgången av 2004 summerades samtliga kundrelaterade tillgångar till 811 MSEK i de undersökta bolagen. Denna siffra ökade till 2 Mdr SEK vid justeringen av 2004 års balansräkning, och i slutet av 2005 uppgick siffran till 7 Mdr SEK. Dessa kundrelaterade tillgångar är till största del förvärvsrelaterade, vilket tyder på att redovisningseffekterna fått tydligast genomslag på förvärvsrelaterade tillgångar. Detta styrks ytterligare av det faktum att dessa tillgångar står för den största andelen av de immateriella tillgångar, goodwill undantaget, som tillkommer netto under 2005. Kundrelationer har alltid varit viktiga i företag och förmodligen ofta varit en förklaring till de höga köpeskillningar, jämfört med bokförda värden, som betalats vid företagsförvärv. Liksom i föregående kapitel 5.2 antas att detta inte beror på att det under 2005 förvärvades ovanligt mycket kundtillgångar. I stället kan den största delen av ökningen förklaras med förändringarna i IAS 38 i och med införandet av IFRS 3, där det anges att tillgångar skall identifieras som annat än goodwill i den mån det är möjligt.

5.3.2 Patent och varumärken

Andra tillgångsslag som kan antas till stor del vara förvärvsrelaterade är patent och varumärken. Ett varumärke är en tillgång som normalt ej bokförs i det förvärvade bolaget, men som kan identifieras vid förvärv, och tillskrivas ett värde och en nyttjandeperiod. Vid justeringen för IFRS i 2004 års redovisning var ökningen i denna post endast 2%, vilket troligen kan förklaras med att tillgångarna vid förvärven värderades enligt gamla regler, och att justeringen inte värderade om förvärven i någon större omfattning när det gäller patent och varumärken. Ökningen under 2005 var 78%, vilket sannolikt har sin främsta förklaring i övergången till IFRS, eftersom det är osannolikt att förvärven under 2005 skulle innehålla så mycket mer av tillgångsslaget än tidigare.

5.3.3 IT och programvaror

Förklaringen till den stora ökningen i IT och programvaror, 51%, är svårare att direkt knyta till identifiering i samband med förvärv, men i fallen av egenutvecklad programvara kan sådan identifieras som en immateriell tillgång, även om denna inte tidigare aktiverats i redovisningen. På grund av att förvärvade tillgångar enligt IFRS 3 ska tas upp till verkligt värde, kan det också vara så att IT och programvaror som utvecklats och bokförts av det förvärvade bolaget vid förvärvet kan värderas högre än dess tidigare bokförda värde.

5.3.4 Utveckling

Posten utveckling utgör, innan införandet av IFRS, den största andelen immateriella tillgångar skilda från goodwill. Anledningen till dess stora andel är att det är en vanlig tillgång, eftersom en stor del av utvecklingsarbetet balanseras i företagets redovisning. Posten utveckling kan, liksom IT och programvaror, också få en ökad värdering genom förvärvet, jämfört med dess bokförda värde i det förvärvade bolaget. Den förhållandevis låga ökningen under 2005 kan till stor del förklaras med att posten innan året redan svarade för cirka 15 Mdr SEK, en stor andel av immateriella tillgångar.

5.4 Övergången till IFRS 3 beskriven i två steg

Man kan betrakta övergången till IFRS 3 i två steg, som beskrivits i kapitel 3.1, det vill säga justeringen av 2004 års redovisning samt 2005, ett år efter införandet. En tänkbar orsak till varför kundrelaterade tillgångar, patent och varumärken samt IT och programvaror ökar så kraftigt under 2005 jämfört med justeringen av 2004 års siffror är att man under 2005 redovisat enligt den nya standarden redan vid förvärvet. Vid justeringen av 2004 års siffror

har man uppenbarligen identifierat en del tillgångar som tidigare redovisats som goodwill, men dessa förändringar har varit relativt små. Detta antas bero på att förvärven som gjordes 2004 analyserades och redovisades enligt det gamla regelverket, och att företagen väljer att inte ändra alltför mycket på sina tidigare redovisade siffror. Detta i sin tur kan bero på att man inte vill lägga tid på omvärdering av tidigare transaktioner om det inte är absolut nödvändigt, eller att man inte vill förvirra läsarna av de finansiella rapporterna genom alltför stora ändringar av tidigare redovisade siffror.

6. Diskussion

6.1 Metod

En viktig fråga är vilka slutsatser man kan dra utifrån nettoförändringen av immateriella tillgångar under 2005. För det första kan man ifrågasätta om förändringen under ett enskilt år verkligen säger något om framtidens immateriella tillgångar. I denna uppsats har vi kartlagt nyskapade immateriella tillgångar uppgående till 75,9 Mdr SEK fördelat på 30 företag, vilket minskar risken för att enskilda transaktioner påverkar fördelningen mellan enskilda tillgångsslag i någon större utsträckning. En mer allvarlig invändning mot metodiken torde dock vara att ett enskilt år kanske inte är representativt för framtidens sammansättning. Men med tanke på att regeln infördes 1 januari 2005 torde detta vara den bästa möjliga uppskattningen som kan göras i dagsläget.

6.2 Företagens val av redovisning av övervärden

Ett faktum som kom fram i resultat och analys var att nya immateriella tillgångar hade en andel goodwill på ungefär 75%, medan den fram till regelns införande legat kring 84%. Detta faktum gör att man kan ifrågasätta värdet av en regelförändring av detta slag, eftersom en så stor del fortfarande ej kan identifieras och därmed tillskrivs restposten goodwill. Det skulle kunna vara så att de nya reglerna måste få vara gällande en längre tid innan företagen till fullo lärt sig använda dem. En annan tänkbar orsak till den fortsatt höga andelen goodwill, även efter införandet av IFRS 3, kan vara att man i redovisningen inte velat allokera tid och resurser på denna något krävande process att värdera goodwill, och att bedöma avskrivningstider. Dessutom kan man tänka sig att företag väljer att klassa övervärden vid förvärv som goodwill, om man har en anledning att undvika framtida avskrivningar och därmed påverkan på resultatet för företagen. Goodwill skrivs som bekant inte av utan nedskrivningsprövas årligen.

6.3 Förslag till fortsatta studier

En av slutsatserna i denna uppsats är att nettoförändringen i immateriella tillgångar har en annan sammansättning än vid tidpunkten för införandet av IFRS. En intressant fortsättning vore att se på hur motsvarande sammansättning ser ut vid 2006 års slut samt hur nettoförändringen under 2006 skiljer sig från motsvarande nettoförändring 2005. Detta skulle kunna ge en inblick hur representativt år 2005 var för hur man redovisar immateriella

tillgångar efter införandet av IFRS 3, samt om det finns en tendens hos företagen att anpassa sig gradvis till de nya reglerna.

En annan intressant studie vore att kvalitativt utreda hur företag resonerar när de redovisar förvärv. Exempelvis skulle man genom intervjuer kunna ta reda på i vilken utsträckning man försöker identifiera enskilda tillgångsslag. I de fall man inte gör sådan identifiering av tillgångar vid förvärv skulle man vilja veta vad orsaken är. Exempel på orsaker kan, som tidigare nämnts, vara att man inte har tid eller att man vill undvika poster med betydande storlek som ska skrivas av och därmed påverka företagets resultaträkning.

För att ytterligare belysa hur de nya reglerna används skulle en studie i revisorernas roll vara värdefull. Vilka krav ställer revisorer på företagets val mellan goodwill och andra immateriella tillgångar? Vidare vore det intressant att utreda hur starkt kravet på att identifiera tillgångar i praktiken är, i kontrast till de krav som ställs på de immateriella tillgångar som identifieras i stället för goodwill.

6.4 Redovisningens kvalitet

Förändringarna i kvalitet diskuteras här mot bakgrund av den tidigare nämnda föreställningsram som publiceras av IASB. Med tanke på de resultat som framkommit finns det faktorer som pekar på förbättrad kvalitet i redovisningen, men också faktorer som antyder en försämring i kvalitet. Om man betraktar goodwill som en abstrakt restpost, som ofta står för en stor del av köpeskillingen vid företagsförvärv, ökar definitivt relevansen ju fler av tillgångarna som identifieras som annat än goodwill. Syftet med reglerna var att åstadkomma just detta, och resultaten i denna studie visar att redovisningen går i den riktning som standardsättarna ville.

Den faktor som påverkas mest negativt av införandet av IFRS 3 är jämförbarheten. Detta beror på stora skillnader i hur företagen redovisar sina förvärv. Av nettoökningen av immateriella tillgångar under 2005 är andelen goodwill cirka 100% för flera av företagen, medan vissa har en andel goodwill av nettoökningen som understiger 40%, se Bilaga 1. Eftersom goodwill tidigare skrevs av och efter införandet av IFRS ska nedskrivningsprövas, finns en viss valfrihet för enskilda företag mellan att allokera koncernmässiga övervärden som goodwill jämfört med att identifiera enskilda immateriella tillgångar. Beroende på sådana val påverkas koncernens resultat, eftersom skillnaden är stor mellan en årlig avskrivning på en

relativt stor goodwillpost, jämfört med om inga avskrivningar görs. Detta gör att man kan ifrågasätta om de nya reglerna leder till ökad jämförbarhet. Om alla koncernmässiga övervärden från förvärv i stället redovisats som goodwill, som de gjorde innan införandet av IFRS, skulle jämförbarheten öka på bekostnad av relevans och begriplighet. En anledning till att redovisningsreglerna uppenbarligen tolkas på olika sätt i de olika företagen kan vara att reglerna är nya, och att det därför inte vuxit fram någon praxis på området. Dock verkar det rimligt att en sådan praxis kommer att växa fram med tiden.

Även om skillnader mellan företag påverkar jämförbarheten och därmed kvaliteten negativt, finns det fler faktorer som ger en förbättrad kvalitet, framför allt gäller det relevans och begriplighet. Man kan anta att de stora variationerna mellan företag i koncernredovisningen kommer att jämnas ut när standarden mognar. Sammanfattningsvis tyder resultaten i denna studie på att redovisningen av immateriella tillgångar i förvärvsintensiva företag kommer att bli bättre tack vare den nya standarden IFRS.

7. Slutsatser

För att sammanfatta analyskapitlet visar resultaten först och främst en ökning av identifierade immateriella tillgångar skilda från goodwill. Denna ökning är större än ökningen i goodwill, vilket innebär en förskjutning mot en mindre andel goodwill av immateriella tillgångar. Denna förskjutning tolkas huvudsakligen som en effekt av införandet av IFRS 3, eftersom det som förändrats är redovisningen av immateriella tillgångar, och inte verksamheten i företagen, eller innehållet i de förvärvade bolagen.

Vidare antas att denna sammanfattande analys och slutsats vara generell i den meningen att resultaten gäller förvärvsintensiva företag på Stockholmsbörsen, även utanför urvalsgruppen. De 30 företagen i urvalsgruppen är några av Stockholmsbörsens allra största bolag och hade ett sammanlagt marknadsvärde den 1 januari 2005 på mer än 2000 Mdr SEK, eller ungefär 60% av marknadsvärdet på Stockholmsbörsen.

Det nya regelverket har lett till att fler tillgångar identifieras som annat än goodwill. Ett nytt tillgångsslag, kundrelationer, har tillkommit. Dessutom har vissa övriga immateriella tillgångar, främst patent och varumärken, ökat i omfattning.

Fördelningen av immateriella tillgångar mellan goodwill och övriga, har förändrats något genom justeringen av 2004 års balansräkning och vidare under 2005 för de undersökta företagen. Förändringen har dock varit liten, från 84,3% 2004 till 81,2% efter justeringen för IFRS, och därefter 79,8% i slutet av 2005. Riktningen av förändringen ligger dock i linje med vad som förväntas med tanke på innehållet i det nya regelverket. Motsvarande fördelning av immateriella tillgångar för nettoförändringen 2005 fördelas med 74,8% goodwill och 25,2% övriga immateriella tillgångar. Detta kan anses representera det nya regelverket, och att framtida immateriella tillgångar kommer att ha en liknande fördelning.

Inom enskilda poster har kundrelationer haft den största ökningen, 251%. Detta beror främst på att det är en ny typ av tillgång samt att den är i stor utsträckning förvärvsrelaterad och därmed starkt påverkad av det nya regelverket. Även patent och varumärken, i synnerhet varumärken, kan sannolikt identifieras i stor utsträckning vid förvärv, och detta kan förklara den stora ökningen på 78%.

8. Referenslista

8.1 Lagar och förordningar

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder, Europeiska gemenskapernas officiella tidning nr L 243 , 11/09/2002.

8.2 Artiklar

Jansson, Nilsson & Rynell (2004). *Redovisning av företagsförvärv enligt IFRS innebär omfattande och väsentliga förändringar*. Balans, nr 8-9.

Corporate Finance (2004). *IFRS 3: no more goodwill*. Issue 230.

8.3 Litteratur

Westermarck, C. (2005), *EU:s redovisningsstandard – En introduktion till IAS/IFRS*. Norstedts Juridik AB, Stockholm.

Nobes, C., Nobes, R., (2006), *Comparative international accounting*. Financial Times, New York.

Artsberg, K. (2005) *Redovisningsteori – policy och praxis*. Liber Ekonomi, Malmö.

Smith, D. (2000). *Redovisningens språk*. Studentlitteratur, Lund.

8.4 Regelverk och standarder

International Financial Reporting Standards (IFRS™) 2005

including International Accounting Standards (IAS™) and Interpretations as at 1 January 2005, International Accounting Standards Committee Foundation (IASCF), London.

8.5 Elektroniska källor

<http://www.iasb.org/About+Us/About+IASB/Memorandum+of+Understanding+with+the+IASB.htm> – 2006-11-25

Business combinations – A guide to IFRS 3,

http://www.deloitte.com/dtt/cda/doc/content/a%20guide%20to%20IFRS%203_business%20combinations.pdf – 2006-11-25

OMX årssammanställning över omsättning och marknadsvärde -

http://www.omxgroup.com/digitalAssets/6717_Aktieoms__tning_per_bolag.xls - 2006-11-25

8.6 Finansiella rapporter

Ericssons kvartalsrapport publicerad 2006-04-21

Årsredovisningar från 2004 och 2005 från följande företag:

Alfa Laval
Assa Abloy
Atlas Copco
Axfood
Electrolux
Elekta
Eniro
Ericsson
FöreningsSparbanken
Getinge
Hexagon
Meda
MTG
Nordea
OMX
SAAB
Sandvik
Scania
Securitas
Skandia
SEB
Skanska
SKF
Swedish Match
SCA
Tele2
TeliaSonera
Trelleborg
WM-data
Volvo

Bilaga 1

Förekomst av ordet "förvärv" i årsredovisningar

Företag	2004	2005
Alfa Laval AB	98	115
ASSA ABLOY AB	116	147
Atlas Copco AB	120	178
Axfood AB	62	79
Electrolux, AB	81	70
Elekta AB	28	73
Eniro AB	43	174
Ericsson, Telefonab. L M	50	93
FöreningsSparbanken AB	51	132
Getinge AB	160	190
Hexagon AB	71	134
Meda AB	114	104
Modern Times Group MTG AB	38	66
Nordea Bank AB	37	61
OMX AB	74	129
SAAB AB	86	112
Sandvik AB	67	74
SCANIA AB	49	58
Securitas AB	301	452
Skandia, Försäkringsab.	38	59
Skandinaviska Enskilda Banken AB	78	112
Skanska AB	85	130
SKF, AB	78	113
Swedish Match AB	48	72
Svenska Cellulosa AB SCA	210	143
Tele2 AB	119	122
TeliaSonera AB	235	234
Trelleborg AB	125	138
WM-data AB	95	161
Volvo, AB	96	68

2004 ordinarie

Företag	Goodwill	Övriga	Kundrelaterade	Utveckling	IT, programvaror	Patent och varumärken	Summa
Alfa Laval AB	2 794,6	0,8					923,1 3 718,5
ASSA ABLOY AB	14012	142					14154
Atlas Copco AB	9971	444		569			10984
Axfood AB	857	124					981
Electrolux, AB	3160	835		810	272		5077
Elekta AB	342			27			3 372
Eniro AB	4534	108					4642
Ericsson, Telefonab. L M	5324	748		4343			10415
FöreningsSparbanken AB	3489	274					3763
Getinge AB	4 106,8	98,3	64	150,7			38 4 457,8
Hexagon AB	1682			141			89 1912
Meda AB	169,1						697,3 866,4
Modern Times Group MTG AB	764,1	187,1		36,5			987,7
Nordea Bank AB	1894	52					1946
OMX AB	1861	102		311			2274
SAAB AB	1489	56		1148			2693
Sandvik AB	4024	107		310	300		57 4798
SCANIA AB	846			1461	153		2460
Securitas AB	14 508,3	431,9					14 940,2
Skandia, Försäkringsab.	1403	148					1551
Skandinaviska Enskilda Banken AB	9650	495					10145
Skanska AB	3565	464					4029
SKF, AB	565	39	81	18	124		85 912
Swedish Match AB	1834	47					1404 3285
Svenska Cellulosa AB SCA	15970						1997 17967
Tele2 AB	20960	165	666		735		22526
TeliaSonera AB	55650	8554					64204
Trelleborg AB	6500	1		277			26 6804
WM-data AB	1 993,6	44,5		13,7			2 051,8
Volvo, AB	9656	2119		4831			16606
Summa	203 575	15787	811	14447	1584	5319	241522

2004 justerade

Företag	Goodwill	Övriga	Kundrelaterade	Utveckling	IT, programvaror	Patent och varumärken	Summa
Alfa Laval AB	2 977,6	0,8					923,1 3 901,5
ASSA ABLOY AB	13917	221					14138
Atlas Copco AB	7517	255	284	541			8597
Axfood AB	995	124					1119
Electrolux, AB	3335	835		810	277		5257
Elekta AB	342	3		27			372
Eniro AB	4822	163	0				0 4985
Ericsson, Telefonab. L M	5766	627		8091			121 14605
FöreningsSparbanken AB	3796	446	0				0 4242
Getinge AB	4 327,1	15,4	64	150,7	82,4		65,5 4 705,1
Hexagon AB	1732	15		141			90 1978
Meda AB	177,6	0		697,3			874,9
Modern Times Group MTG AB	855,3	156,9		36,5			0,3 1049
Nordea Bank AB	2028			73			2101
OMX AB	1947	127		311			2385
SAAB AB	1618	56		1148			2822
Sandvik AB	4365						774 5139
SCANIA AB	1012			1461	153		2626
Securitas AB	15 301,9		433,2		268,6		16 003,7
Skandia, Försäkringsab.	1613	164					1777
Skandinaviska Enskilda Banken AB	11165	2483					13648
Skanska AB	3899	508		27			4434
SKF, AB	683	39	81	18	172		86 1079
Swedish Match AB	1999	48					1404 3451
Svenska Cellulosa AB SCA	17594			192			1948 19734
Tele2 AB	22450	165	666		735		24016
TeliaSonera AB	57433	12101					69534
Trelleborg AB	6876	1		177	100		26 7180
WM-data AB	1 566,5	44,5	467,6	13,7	108,3		2 200,6
Volvo, AB	10321	2119		5172			17612
Summa	212431	20 717,6	1 995,8	19 087,2	1 896,3	5 437,9	261 565,8

2005

Företag	Goodwill	Övriga	Kundrelaterade	Utveckling	IT, programvaror	Patent och varumärken	Summa
Alfa Laval AB	3 530,6	1 067,5		0	0	0	4 598,1
ASSA ABLOY AB	15716	362		0	0	0	16078
Atlas Copco AB	9237	304	360	706	0	0	10607
Axfood AB	1131	0		0	159	0	1290
Electrolux, AB	3872	823		1103	302	0	6100
Elekta AB	1342	528		25			1895
Eniro AB	12879	244	2207	0	0	1167	16497
Ericsson, Telefonab. L M	7362	756		6161	0	183	14462
FöreningsSparbanken AB	14229	543	702	0	0	100	15574
Getinge AB	4 810,4	60,4	137,5	292	91,2	138,8	5 530,3
Hexagon AB	6443	254		567	0	3397	10661
Meda AB	5 297,5	8,6		3 502,3	0	0	8 808,4
Modern Times Group MTG AB	1 814,1	170,3		35,7	0	184,3	2 204,4
Nordea Bank AB	2100	0		121	0	0	2221
OMX AB	2955	519		334	0	0	3808
SAAB AB	1777	37		1408	0	0	3222
Sandvik AB	4921	0		0	0	953	5874
SCANIA AB	1095	0		1456	147	0	2698
Securitas AB	17 792,4	0	638,5	0	313,3	0	18 744,2
Skandia, Försäkringsab.	559	145		0	0	0	704
Skandinaviska Enskilda Banken AB	11773	3423		0	0	0	15196
Skanska AB	4154	632		12	0	0	4798
SKF, AB	1057	65	104	23	248	86	1583
Swedish Match AB	2865	36		0	0	1364	4265
Svenska Cellulosa AB SCA	19823	112		252	0	2067	22254
Tele2 AB	26702	984	2242	0	1151	0	31079
TeliaSonera AB	62498	11869		0	0	0	74367
Trelleborg AB	7717	4		311	143	33	8208
WM-data AB	2 688,1	29,6	622,6	17,2	329,4	0	3 686,9
Volvo, AB	11072	2222		7127	0	0	20421
Summa	269212	25198	7014	23453	2884	9673	337434

Nettoförändring 2005

Företag	Goodwill	Övriga	Kundrelaterade	Utveckling	IT, programvaror	Patent och varumärken	Summa
Alfa Laval AB	553	1 066,7	0	0	0	-923,1	696,6
ASSA ABLOY AB	1799	141	0	0	0	0	1940
Atlas Copco AB	1720	49	76	165	0	0	2010
Axfood AB	136	-124	0	0	159	0	171
Electrolux, AB	537	-12	0	293	25	0	843
Elekta AB	1000	525	0	-2	0	0	1523
Eniro AB	8057	81	2207	0	0	1167	11512
Ericsson, Telefonab. L M	1596	129	0	-1930	0	62	-143
FöreningsSparbanken AB	10433	97	702	0	0	100	11332
Getinge AB	483,3	45	73,5	141,3	8,8	73,3	825,2
Hexagon AB	4711	239	0	426	0	3307	8683
Meda AB	5 119,9	8,6	0	2805	0	0	7 933,5
Modern Times Group MTG AB	958,8	13,4	0	-0,8	0	184	1 155,4
Nordea Bank AB	72	0	0	48	0	0	120
OMX AB	1008	392	0	23	0	0	1423
SAAB AB	159	-19	0	260	0	0	400
Sandvik AB	556	0	0	0	0	179	735
SCANIA AB	83	0	0	-5	-6	0	72
Securitas AB	2 490,5	0	205,3	0	44,7	0	2 740,5
Skandia, Försäkringsab.	-1054	-19	0	0	0	0	-1073
Skandinaviska Enskilda Banken AB	608	940	0	0	0	0	1548
Skanska AB	255	124	0	-15	0	0	364
SKF, AB	374	26	23	5	76	0	504
Swedish Match AB	866	-12	0	0	0	-40	814
Svenska Cellulosa AB SCA	2229	112	0	60	0	119	2520
Tele2 AB	4252	819	1576	0	416	0	7063
TeliaSonera AB	5065	-232	0	0	0	0	4833
Trelleborg AB	841	3	0	134	43	7	1028
WM-data AB	1 121,6	-14,9	155	3,5	221,1	0	1 486,3
Volvo, AB	751	103	0	1955	0	0	2809
Summa	56 781,1	4 480,8	5 017,8	4366	987,6	4 235,2	75 868,5